

Specializace-Psychopedie

Symptomatické poruchy řeči

- Narušená komunikační schopnost, která může být symptomem jiného onemocnění a nebo může být hlavním projevem dominantního postižení.
- K nejčastějším symptomatickým poruchám řeči patří narušená komunikační schopnost u jedinců s DMO a mentální retardací.

Řeč dětí s MR

- Narušený vývoj řeči je jedním z nejcharakterističtějších příznaků MR. Jedná se obvykle o vývoj omezený.
- Již první řečové projevy, objevující se zpravidla se značným zpožděním, se liší od tzv. normy.
- Vývoj řeči je ovlivněn stupněm MR, její formou a typem.
- Poruchy řeči se u osob s MR vyskytují nepoměrně častěji než u intaktní populace.

Příčiny NKS

- v rozvoji fonemického sluchu
- v artikulaci
- v obsahu sdělení

Těžká a hluboká MR

- Obvykle se nenaučí mluvit vůbec, řečové projevy na pudové úrovni.
- Často neartikulované zvuky.
- Neprojeví se přiměřená mimika.
- Nonverbální komunikace.

STMR

- Vývoj řeči až někdy kolem 6. roku života. V některých lehčích případech se může relativně dobře rozvinout.

- ❑ Řeč je velmi jednoduchá, časté dygramatismy.
- ❑ Tvoří jednoduché věty nebo slovní spojení, někdy pouze nonverbální komunikace
- ❑ více slov znají, než jsou schopni aktivně používat.

LMR

- ❑ Vývoj řeči je zpravidla opožděn o rok i více.
- ❑ Jejich verbální schopnosti mohou být v každodenních situacích dostačující.
- ❑ U běžných komunikačních stereotypů je řeč správná, ale obsahově chudá.

PORUCHY ŘEČI

V populaci mentálně retardovaných jsou poruchy řeči několikanásobně častější než je tomu v intaktní populaci.

Nejčastěji vyskytuje **dyslalie**, následuje **huhňavost** a **breptavost**. V případech kombinace s dětskou mozkovou obrnou se vykytují různé formy **dysartrie**.

Dyslalie - Obvykle se jedná o nesprávnou výslovnost (distorze) sykavek a hlásky R. Často porušena výslovnost celé řady tzv. lehčích hlásek (např. P,F,V).

Další projevy- echolálie, dysprozódie.

AAK

- Dynamicky se vyvíjející multidisciplinární oblast, která se zabývá možnostmi využití **doplňkové** /či rozšiřující/ (**augmentativní**) a **náhradní (alternativní)** komunikace u osob s těžkými poruchami exprese v řeči.

Dělení AAK

- **Podle způsobu přenosu informace :**
Statické
Dynamické

Dělení AAK

- **Podle nutnosti využití speciálních pomůcek :**
- **bez pomůcek**
/ využívají především prostředků nonverbální K
- **s pomůckami**
- **jiné typy**

Piktogramy

- komunikační systém umožňující komunikaci a rozvoj řeči u dětí i dospělých s mentálním či kombinovaným postižením

MAKATON

- Makaton je jazykový program využívající systému manuálních znaků a grafických symbolů, který poskytuje základní prostředky komunikace a podněcuje jak rozvoj mluvené řeči, tak i porozumění pojmům u dětí a dospělých s komunikačními problémy.

MAKATON - slovník

- v současnosti přibližně 350 slov a významů
- v originále pocházejí z britského znakového jazyka neslyšících (BSL)
- znaky Makatonu by měly být totožné se znaky příslušného národního znakového jazyka
- možnost využívání a začlenění dalších znaků

MAKATON - symboly

- mohou být používány jako primární komunikační prostředek
- častěji používány jako doplněk (multisenzoriální přístup)

Systém Bliss

- Grafický dorozumívací (komunikační) systém, používající místo slov velmi jednoduché obrázky – piktogramy a ideogramy.
- **geometrických obrazců**
- měl sloužit k lepšímu vzájemnému dorozumění lidí různých národů
- v ČR dosud používán minimálně

VOKS

(Výměnný obrázkový komunikační systém)

VOKS

- PECS = The Picture Exchange Communication System

: cílová skupina:

děti s autismem, děti s MP, s DS, s DMO

VOKS

:charakteristika:

- děti obrázky neukazují, ale k partnerovi je přinášejí
- výměna obrázku za předmět (v počátečních fázích pamlsek)